

16.12.2025

Diaarinro VN/25123/2024

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9)

Kokous 21, Kokonaisuus IV

Aika: 16.12.2025 klo 12.30–15.00

Paikka: Teams

Paikalla: pj Mikko Kuusinen, Hanna-Leena Keskinen, Turo Hjerppe, Iris Mäntylä (ympäristöministeriö), vpj Katja Matveinen, Janne Pitkänen, Jouni Tammi, Antti Parjanne, Ville Schildt, Niina Riissanen, Belinda Mäki (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen, Mari Annala ja Heikki Mykrä, Terhi Rytteri, Aili Jukarainen, Tiina Piironen, siht. Aija Kukkala, siht. Marita Arvela (Suomen ympäristökeskus), Leena Kärkkäinen, Juha Siitonen, Kari T. Korhonen, siht. Raisa Nikula (Luonnonvarakeskus), Pirkko Siikamäki (ELY-keskus), Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), Niklas Björkqvist (Metsähallitus Metsätalous Oy), Nora Arnkil, Samuli Joensuu, Tiina Ronkainen, Henrik Lindberg (Tapio), Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), Jarkko Nurmi (Suomen riistakeskus), Maija Häggblom (Ahvenanmaan maakuntahallitus), Anni Jääskeläinen (Hämeen ammattikorkeakoulu)

Poissa: Olli Ojala, Esko Hyvärinen (ympäristöministeriö), Antti Leinonen (maa- ja metsätalousministeriö), Pauliina Louhi, Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus), Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), Marja-Liisa Pitkänen (ELY-keskus), Riikka Salomaa (Suomen metsäkeskus), Mari Lyly (Suomen riistakeskus)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Mikko Kuusinen avasi kokouksen klo 12.31. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen (31.10.)

Hyväksyttiin esitys teemaryhmän 31.10.2025 pidetyn kokouksen pöytäkirjaksi.

3. Luhti-hankkeen esittely (Leena Kärkkäinen)

Luonnonvarakeskuksen tutkija Leena Kärkkäinen esitteli Luhti-hankkeen ehdotuksia laaja-alaisimpien metsäisten luontotyyppien tunnistamisen ja hyvän tilan kriteerien sekä näiden raja-arvojen kehittämiseksi (Liite 1). Luhti-hankkeen keskeisenä tavoitteena oli laatia näitä ehdotuksia, joita tarvitaan metsäisten direktiiviluontotyyppien tunnistamisen ja tilan arviointiin Natura-alueiden ulkopuolelle ennallistamisasetuksen toimeenpanossa. Kriteerien tarkastelun ja niistä sopimisen tarve juontuu siitä, että EU ei anna asiassa yksiselitteistä ohjausta ns. [EU:n luontotyyppikäsikirjassa eli habitaattimanuaalissa](#), ja myös kansallisesti Natura-alueilla sovelletuissa ohjeissa ja oppaissa on keskinäistä epä johdonmukaisuutta. Laaja-alaisia metsäisiä luontotyyppejä Suomessa ovat boreaaliset luonnonmetsät, harjumetsät, lehdot ja puustoiset suot.

Boreaalisen luonnonmetsän vanhan sukessiovaiheen esiintymien tunnistamiseksi ja tilan arviointiin hanke esittää kahta vaihtoehtoista puuston ikään pohjautuvaa kriteeristöä. Nuoria sukessiovaiheita boreaalisiin luonnonmetsiin syntyisi, kun varttunut tai uudistuskypsä metsä kokee luontaisen palon, ennallistamispoltton tai muun luontaisen häiriön. Puuston satunnainen tilajakauma käytännössä täyttyy, jos metsälle ei ole tehty nykykäytännön mukaisia harvennus- tai väljennyshakkuita.

Kasvupaikkatyyppikriteereiksi boreaalisille luonnonmetsille hanke esittää kaksi vaihtoehtoa, joista toinen seuraa Natura 2000 -luontotyyppiohjetta ja toinen sisältää lisäksi ohutturpeiset puustoiset suot. Ehdotetut puuston luonnontilaisuus -kriteerit ovat muuten Natura-luontotyyppien inventointiohjeen ([Syke & Metsähallitus 2020](#)) mukaisia, mutta kriteeriä 10 m³ lahoppuuta per hehtaari ehdotetaan poistettavaksi ja korvattavaksi prosenttimääräisellä (10 %) lahoppuukriteerillä.

Harjumetsien määritelmälle Luhti-hanke esittää neljä tulkintavaihtoehtoa ja kullekin niistä hyvän tilan kriteerit. Tulkintaa 1 on sovellettu Ruotsissa; tulkinta 4 on nykyinen, luontodirektiivin mukaisessa suojelutasoarvioinnissa käytetty tulkinta; muita (tulkinnat 2–3) ei ole vielä sovellettu käytännössä missään. Kohteet, joilla on harjulajistoa, voitaisiin kaikissa tulkinnoissa katsoa kuuluvaksi harjumetsään, riippumatta siitä, onko kohde valorinteellä, varjorinteellä tai tasamaalla. Käytetystä tulkinnasta riippuen tulokseksi saataisiin keskenään hyvin erilaisia harjumetsien pinta-aloja Suomessa: vaihteluväli olisi 20–7000 km².

Lehtojen tunnistamisessa keskeistä olisi tieto kasvupaikan maalajista ja ravinteisuudesta. Lehdoille ehdotetut hyvän tilan kriteerit liittyvät puuston rakenteeseen, kuolleen puun määrään ja lehtokasvillisuuden piirteisiin. Puustoisten soiden tunnistamiskriteereiksi Luhti-hanke ehdottaa suotyyppiä, turvekerroksen paksuutta, ojitustilannetta, puuston latvuspeittävyttä ja kasvillisuuden suotyypillisiä piirteitä.

Yhteenvedossaan Kärkkäinen arvioi, että laaja-alaisten metsäisten luontotyyppien sisäinen vaihtelu on ehkä jatkossa mahdollista ottaa paremmin huomioon, kun kartoitustietoa kertyy lisää. Hän painotti, että tulkintavaihtoehtojen valitsemisesta seuraavat ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja hallinnolliset vaikutukset tulisi selvittää ja ottaa huomioon ennen sovellettavan kriteeristön valintaa.

Keskustelussa nousi esiin mm. seuraavia näkökulmia:

- On yllättävää, että lehdoilla ja puustoisilla soilla on lahoppuun määrä kriteerinä, mutta boreaalisilla luonnonmetsillä se on vain vaihtoehtoinen kriteeri, vaikka se on olennainen luonnonmetsän piirre. Boreaalisissa luonnonmetsissä ovat perustana Natura 2000-inventointioppaassa esitetyt kriteerit. Periaatteellista estettä lahoppuun määrän ottamiselle pakolliseksi kriteeriksi boreaalisille luonnonmetsille ei ole.
- Tuotiin esille, että Natura-alueiden suojeluperusteet voisivat muuttua uusilla tulkinnoilla, ja niitä koskee heikentämättömyysvelvoite.
- Direktiiviluontotyyppin boreaaliset luonnonmetsät (9010) esiintymien ei tarvitse olla välttämättä vanhoja, mutta luontaisesti syntyneen metsän ominaispiirteet on oltava löydettävissä. Vanhan metsän kriteerit ovat erikseen.
- Tuotiin esille, että turpeen paksuus ei ole keskeinen kriteeri, sen sijaan kasvillisuus on, ja jatkossakin tunnistamisen tulee perustua kasvillisuuteen (eri suotyyppien ulottuvuudet tunnistetavissa kasvillisuuden perusteella). Esitettiin eriävä kanta verrattuna Luhti-hankkeen esitykseen, eli että turpeen paksuus ei ole otettavissa kriteeriksi. Soiden turvekerros ei ole tasainen.
- Puheenjohtajistolta tiedusteltiin, miten Luhti-hankkeen ehdotuksen käsittely jatkuu: käydäänkö siitä tässä kokouksessa keskustelua vai myöhemmin?
- Huomautettiin Natura 2000-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmatyössä sovellettujen boreaalisien luonnonmetsän tunnistamiskriteerisuositusten perustuvan Korpelaisen vuonna 2001 laatimaan muistioon, ja tiedusteltiin Leena Kärkkäiseltä, onko tuo muistio ollut Luhti-hankkeen käytettävissä? Kärkkäinen kertoi, että Korpelaisen muistiota ei ole ollut käytössä.
- Muistutettiin, että määritelmien tai tulkintojen tarkastelua tehtäessä sovellettavat kriteerit tulisi asettaa ekologisiin perustein.

- Tuotiin esille, että Syke irtautui Luhti-hankkeesta erimielisyyksien takia mm. turpeen paksuuteen liittyvässä kysymyksessä.
- Onko tehty arviointia, millaisia hallinnollisia, sosiaalisia ja talousvaikutuksia tulisi kunkin vaihtoehdoisen kriteeristön soveltamisesta käytäntöön? Vastattiin, että hankkeessa ei pystytty tarkastelemaan vaikutuksia.
- Kiitettiin Luhti-hanketta pian julkaistavasta raportista, ja todettiin, että hankkeen tuloksista on hyvä käydä keskustelua.
- Huomautettiin, että keskustelussa menee helposti sekaisin määritelmä (merkitys: EU:n habitaattimanuaaliin kirjattu luontotyyppin määritelmä) ja määritelmän tulkinta. Habitaattimanuaali ohjaa tarkastelemaan vanhoja sukessiovaiheita, ja nuoret boreaalisen luonnonmetsän sukessiovaiheet ovatkin Suomessa hyvin harvinaisia.
- Muistutettiin, että teemaryhmässä 1 on jo aiemmin esitetty, että ennallistamissuunnitelmaprojektin aikana tulisi ympäristöministeriössä virkatyönä laatia muistio luontotyyppien määritelmien muuttamisen kerrannaisvaikutuksista.
- Esitettiin kysymys, miksi lehdolle ehdotetuissa kriteereissä esitetään lahopuun määrälle tilavuusarvoa (toisin kuin boreaaliselle luonnonmetsälle, jolle %-arvo). Vastattiin, että tilavuuskriteerin (10 m³/ha) käyttö on tarkoituksenmukaista lehtojen kohdalla, koska lehtokasvupaikkojen tuottokyvyssä ei ole juurikaan eroa etelä- ja pohjoisboreaalisen vyöhykkeen välillä.
- Luonnonmetsien pinta-ala ja ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala on arvioitu luontodirektiivin mukaisessa suojelutasoarvioinnissa vuonna 2025. Asiaa valmistelleen metsäpienryhmän olisi ollut hyvä kutsua Luhti-hankkeen asiantuntijoiden lisäksi myös suojelutasoarvioinnin (ml. hyvän tilan arvioinnin) tekijä kertomaan tarkemmin mm. ei-hyvässä tilassa olevan pinta-alan arvioinnin menetelmästä, mutta näin ei tehty ja nyt on liian myöhäistä.
- Esiintymien laatu on jatkumo, boreaalisilla luonnonmetsillä on voitava olla ei-hyvässä tilassa olevaa pinta-alaa, esimerkiksi maiseman pirstaloitumisen takia kovin pienet luonnonmetsälaikut eivät voi olla hyvässä tilassa.
- Todettiin direktiiviluontotyyppien suojelutasoarvioinnin yhteydessä laadittuun boreaalisten luonnonmetsien hyvän tilan selosteeseen kirjatus, että tällä luontotyyppillä esiintyy ei-hyvässä tilassa olevaa pinta-alaa. Natura-inventointiohjeen mukaan boreaalisen luonnonmetsän edustavuus saa yleensä arvon 10–33 (erinomainen, hyvä tai merkittävä). Joillekin pienialaisille kohteille (esim. tienvarsi- ja rantametsät) voidaan hyvin perustelluista syistä käyttää myös arvoja 40–43 (ei merkittävä). Metsäpienryhmän työssä on oltu käsityksessä, että kyseisen luontotyyppin määritelmästä suoraan seuraisi, että sen kaikki tunnettu pinta-ala on lähtökohtaisesti hyvässä tilassa. Puheenjohtaja arvioi, että ison kuvan kannalta boreaalisten luonnonmetsien ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala ei ole kriittinen kysymys.
- Nyt ollaan käytännöllisen kysymyksen edessä: asetetaanko boreaalisille luonnonmetsille ennallistamissuunnitelmassa pinta-alan lisäämistavoite (palautettavaa pinta-alaa), ja tarpeelliset toimenpiteet sen saavuttamiseksi? Sillä, miten tämä kysymys ratkaistaan, voi olla merkittäviä vaikutuksia luontotyyppin seuraavaan suojelutasoarviointiin.
- Huomautettiin, että luontotyyppimääritelmän tulkinta on tärkeä myös siksi, että direktiiviluontotyyppiä tunnistettuja esiintymiä koskee ennallistamisasetuksen heikentämättömyysvelvoite, mutta direktiiviluontotyyppimääritelmän tulkintaan soveltumatonta metsäluontoa saa heikentää.
- Todettiin, että Luhti-hankkeen tulokset ovat yksi hyödyllinen tausta-aineisto muiden mukana käytettäväksi teemaryhmän 1 työssä, mutta ne eivät ohjaa sitä.

4. Metsäpienryhmän esittely (Nora Arnkil)

Boreaalisen luonnonmetsän nykypinta-ala on metsäpienryhmällä toistaiseksi asettamatta. Direktiiviluontotyyppien suojelutasoarvioinnissa nykypinta-alaksi määritettiin 14 000 km². Luutihankkeen raportissa esitetyn ikäkriteerin käyttöönotto vähentäisi subjektiivisuutta boreaalisen luonnonmetsän esiintymien tunnistamisessa suojelualueiden ulkopuolisilla alueilla. Pinta-ala on vuoden 1995 jälkeen vähentynyt 4–5 % (Liite 2).

Pienryhmä harkitsee kolmea vaihtoehtoa palautettavan pinta-alan määräksi.

1) Suojelutasoarvioinnin suotuisa viiteala (FRA); 20 000–30 000 km²

2) Ns. Välitavoitetaso: 6 000 km²

3) FRA:lle vuoden 1995 taso: 300–500 km²

Niistä vaihtoehdon 2 ja 3 toteuttamisessa olisi luonnonhoitotoimenpiteiden tehostamisella talousmetsissä merkittävä rooli. Pienryhmä esitti taulukkomuodossa, miten 'realistiseksi' toteuttamisvaihtoehdoksi arvioitun suunnitelmavaihtoehdon pinta-alat olisivat lähestulkoon mahdollista saavuttaa.

Pienryhmä antoi ehdotuksen, ettei ennallistamissuunnitelmassa esitettäviin boreaalisen luonnonmetsän pinta-aloihin kirjattaisi ei-hyvässä tilassa olevaa alaa, vaikka sitä on suojelutasoarvioinnissa raportoitu olevan.

Puheenjohtaja avasi keskustelun pienryhmän boreaalisia luonnonmetsiä koskevista esityksistä ja ehdotuksista, tarkoituksena on kirjata nyt ylös teemaryhmäläisten kantoja niistä, koska asiaa päästään seuraavan kerran käsittelemään vasta helmikuussa.

Keskustelussa tuotiin esille seuraavaa:

- Huomautettiin, että LuTu-vaihtoehtoa, jossa suojelualueiden ulkopuolella sovellettaisiin vanhojen metsien inventointitietoja (VMI) ja suojelualueiden sisällä Sakti-tietoja, ja joka käytännössä tarkoittaisi boreaalisen luonnonmetsän luontotyyppimääritelmän muuttamista, ei ole käsitelty teemaryhmässä 1. Sitä käytettäessä olisi luontotyyppin pinta-ala laskettava kokonaisuudessaan uudelleen, eikä osa suojelualueilla olevista esiintymistä enää tulisi luokitelluksi boreaaliseksi luonnonmetsäksi. Lisäksi todettiin ikäkriteerin 1 olevan Natura 2000-verkoston suojeluperusteiden mukainen.
- Pöytäkirjaan pyydettiin kirjattavaksi, että boreaalisten luonnonmetsien pinta-alan arvioinnissa ikäkriteeri 1 vastaa luontotyyppin määritelmää ja tällöin pinta-alan arviointiin on mahdollista käyttää esitettyä SAKTI+VMI-poiminta yhdistelmää. Ikäkriteeri 2 ei sen sijaan vastaa luontotyyppin inventoinneissa käytettyä määritelmää, eikä sen osalta pinta-alan arviointia voida tehdä SAKTI + VMI-poimintamenetelmällä.
- Huomautettiin uudelleen, että boreaalisten luonnonmetsien (9010) määritelmä ei ole sama kuin EU:n biodiversiteettistrategiassa tiukasti suojeltavien vanhojen ja luonnontilaisten metsien määritelmä. Lisäksi tuotiin esille, että suotuisaa viitealaa asetettaessa komissio ohjeistaa tarkastelemaan historiallista aikajännettä 1700–1950 luvulle saakka. Vuoden 1995 tasolle ilman ohjeistuksen mukaista tarkastelua asetettu pinta-alatavoite ei siten ole asetuksen mukainen. Ennallistamisasetuksen artikla 14 (2) velvoittaa ottamaan huomioon aineiston historiallisesta esiintymisalueesta.
- Puheenjohtajalta pyydettiin, että teemaryhmän esityksiin luonnonmetsien (9010) palauttamiseksi lisättäisiin vaihtoehtoinen, kunnianhimoisempi tavoite. Esitettiin, että vuoteen 2050 mennessä tavoiteltaisiin boreaalisen luonnonmetsän nykypinta-alan kaksinkertaistamista, eli suotuisaksi viitealaksi asetettaisiin 28 000 km² ja palautettavaksi alaksi 14 000 km² vuoteen 2050 mennessä. Metsäbiotalouden tiedepaneelin tuoreessa raportissa oli mukana skenaario, jossa luonnonmetsien palauttaminen kaksinkertaistettiin ([Luontotyyppien ennallistamisen vaikutukset metsäsektoriin : Skenaariotarkastelu hakkuukertymien ja metsäsektorin arvonlisäyksen kehittymisestä sekä korkeamman arvonlisäyksen tuotteiden mahdollisuuksista tasapainottaa muutosta](#)). Ehdotuksen

esittelyssä tuotiin esille, että ennallistamissuunnitelmassa asetetaan tavoitteita aina vuoteen 2050 asti ja palauttamiselle olisi mahdollista tehdä pitkäntähtäimen suunnitelma, jossa huomioidaan ekologisten tarpeiden lisäksi toimeenpanon pitkä aikajänne, alueelliset näkökulmat sekä sosioekonomiset ja oikeudenmukaisuuteen liittyvät tekijät.

- Edellä mainitun ehdotuksen lisääminen vaihtoehtojen joukkoon sai kannatusta, perusteluna yhteiskunnalliset odotukset luonnon tilan selvästä parantumisesta asetuksen toimeenpanon myötä.
- Pienryhmältä tiedusteltiin, miten sen esittämässä vaihtoehdossa on otettu huomioon asetuksen vaatimus historiallisen esiintymisen huomioinnista.
- Vaihtoehdon 3 todettiin olevan reunaehto mukainen, ja sitä teemaryhmältä odotetaan. Vaihtoehto 2 on kunnianhimoinen mutta realistinen, ja myös siinä on otettu reunaehdot huomioon.
- Huomautettiin, että historiallisen pinta-alan tarkastelun lisäksi asetus ohjeistaa ottamaan huomioon myös ilmastonmuutoksen, ja kysyttiin, miten ilmastonmuutos on näissä tarkasteluissa otettu huomioon. Tähän vastattiin tuomalla esiin, että suojelutasoarvioinnissa asiantuntijat keskustelivat ilmastonmuutoksen huomioimisesta suotuisan viitealan arvioinnissa, ja yksi tapa oli asettaa varovaisuusperiaatteen mukaisesti luontotyyppin suotuisa viiteala suuremmaksi kuin muuten olisi asetettu.
- Pöytäkirjaan pyydettiin kirjattavaksi näkemys, että LuTu-ikäraja vastaa hyvin 9010-luontotyyppin määritelmää, vaikka ikärajaa ei olekaan sovellettu Natura 2000-verkostossa. LuTu-ikärajat on määritelty suurella asiantuntijajoukolla, ne kuvaavat juuri varttuneen ja vanhan metsän rajaa ja ovat ekologisesti katsoen siksi perustellumpia kuin uudistuskypsyyksiä, joka kuvaa puuston arvokasvun päättymistä.
- Huomautettiin, että puiden korkea ikä ei ole luonnonmetsässä olennaisinta, vaan tärkeämpiä ovat luonnonmetsän piirteet. On myös nuoria metsiä, joilla on luonnonmetsän piirteet, ja ne on voitava ottaa mukaan luonnonmetsien pinta-alaan.
- Esitettiin näkemys, että LuTu -kriteerien mukaiset metsät vastaavat hyvin habitaattimanuaalissa 9010-luontotyyppiin luettavia kliimaksivaiheen ja metsäpalon jälkeisiä metsiä.
- Puheenjohtaja totesi olevan tärkeä ratkaisu, mikä tavoitetaso nyt ensimmäisessä suunnitelmassa asetetaan; on muistettava, että metsät jatkavat elämäänsä vuoden 2050 jälkeenkin.
- Toivottiin vaihtoehtojen nimeämisessä käytettävän neutraaleja termejä, jotka eivät itsessään ohjaa tai rajoita vaihtoehdon valintaa, ja huomautettiin, että kumpaa tahansa Luhti-hankkeen ehdottamaa ikäkriteeriä sovellettaessa boreaalisten metsien pinta-alat suojelualueilla pienensivät (eli kaikki nykyisin luonnonmetsiksi (9010) määritellyt metsät eivät sitä enää olisi).
- Teemaryhmää haastettiin pohtimaan, halutaanko ennallistamissuunnitelman kautta turvata 24 200 km² puuntuotannolle, vai turvata boreaalisen luonnonmetsän hyvä tila ja riittävä pinta-ala, ja mitkä ovat keinot lisäsuojelun ja hyvässä tilassa olevien esiintymien heikentymättömyyden toteuttamiseksi.
- Tiedusteltiin, mitä reunaehtoja pienryhmän pinta-alaesityksissä tarkoitetaan ja miten 'toteutettavuutta' on arvioitu; koska hallituksen antamissa reunaehdoissa kirjoitetaan toimenpiteitä koskevista reunaehdoista eikä pinta-aloja ja luontotyyppimääritelmiä koskevia reunaehtoja kaiketi ole annettu. Esimerkiksi vesiluontotyyppien kohdalla ei ole toistaiseksi tarkasteltu tarpeellisten toimenpiteiden toteutettavuutta, mutta metsäisten luontotyyppien kohdalla 'toteutettavuus' vaikuttaa olevan suunnitelman sisältöä voimakkaasti ohjaava tekijä. Vastauksena annettiin, että reunaehto mukainen teemaryhmän on laadittava suunnitelmavaihtoehto, jossa luontotyyppien pinta-ala tavoitteiksi on asetettu vuoden 1995 pinta-ala ja erityisesti perusteltava syy(t), jos niitä ei haluta suunnitelmassa käyttää.
- Esitettiin toivomus, että määritelmien päivittämisen ja kriteerien tiukentamisen sijaan suunnittelussa keskityttäisiin vaikuttavuuteen. Tunturiluontotyyppien osalta on jo alustavasti

valmistauduttu komissiolle toteamaan, että ennallistamisasetuksen tavoitteita ei saavuteta. Olisi suoraselkäistä toimia metsien osalta samoin, jos tilanne on sellainen, että tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavaa tahtotilaa ja resursseja ei ole. Suunnitelman asetuksen vastaiset sisällöt on viestittävä projektiryhmälle ja ohjausryhmälle selkeästi.

- Ennallistamistoimia edellyttävien pinta-alojen säätely luontotyyppin määrittelyillä kikkailemalla koettiin ekologisesti, juridisesti ja viestinnällisesti arveluttavaksi. Olisi parempi vain avoimesti tunnustaa boreaalisten luonnonmetsien ennallistamisen ja tilan parantamisen äärimmäinen haastavuus.
- Kiinnitettiin huomiota luontotyyppin määritelmän ja määritelmän tulkinnan ajoittaiseen sekoittumiseen teemaryhmän keskusteluissa. Määritelmä ei voi erota jäsenvaltioiden kesken eikä muuttua, mutta määritelmän tulkinta voi.
- Tuotiin esille näkemys, jonka mukaan LuTu-ikäraja vastaa habitaattimanuaalin 9010-määritelmää todella hyvin. Koko Luhti-hanketyötä ei olisi tarvinnut tehdä, jos määritelmän tulkinta olisi ongelmaton suojelualueiden ulkopuolella. Luhti-hanke on pyydetyksi tuottanut ehdotukset, miten tulkintaongelmat voitaisiin ratkaista.
- Huomautettiin, että ekologisiin perusteluihin vedotaan epä johdonmukaisesti.

Boreaalisia luonnonmetsiä koskevan keskustelun päätteeksi puheenjohtaja totesi, että teemaryhmällä on luontotyyppistä nyt metsäpienryhmän tuottamat suunnitelmavaihtoehdot ja lisäksi tässä kokouksessa tullut ehdotus. Teemaryhmällä on asiasta erilaisia näkemyksiä. Päätöksenteko valittavasta ratkaisusta jää teemaryhmää korkeammalle tasolle ennallistamissuunnitelmaprojektissa. Tärkeää on, että teemaryhmän laatimat vaihtoehdot dokumentoidaan huolellisesti.

Arnkil jatkoi esittelemällä luontotyyppiä harjumetsät (9060) koskevia suunnitelmavaihtoehtoja (Liite 2). Myös harjumetsien kuten boreaalisten luonnonmetsien kohdalla suunnitelman laadintaa hankaloittaa luontotyyppin määritelmän tulkinta. Tulkintavaihtoehtoja on useita; vain yhtä niistä sovellettaessa seuraa tarve pinta-alan palauttamiseen. Arnkil totesi kuitenkin myös harjumetsien hyvän tilan ja nykyisen pinta-alan säilyttämisen vaativan huomattavia resursseja, vaikka palauttamista ei tulisikaan tavoitteeksi.

Keskustelussa tuotiin esille seuraavaa:

- Pyydettiin projekti- ja ohjausryhmälle tuotavan selvästi esille, että luontotyyppin määritelmän suppeat tulkinnat ovat EU:n habitaattimanuaalin ja asetuksen vastaisia, ja tasamaiden pois jättäminen olisi tosiasiallisesti luontotyyppin määritelmän muuttamista. Luontotyyppin pinta-ala muuttuisi radikaalisti, josta seuraisi myös se, että Natura-alueiden harjumetsien suojeluperusteet tulisivat uudelleenarvioitaviksi. Näin ollen tulisi erilaisia seurannaisvaikutuksia ja kustannukset olisivat valtavat.
- Todettiin komission olevan tietoinen, että jäsenmaiden tulkinnat harjumetsien määritelmästä eroavat. Vaikka komissio ei ole ottanut tulkintaan virallisesti kantaa, se on kuitenkin todennut epävirallisesti, että Suomen tulkinta olisi lähempänä oikeaa.
- Todettiin, että harjumetsien osalta Natura-tietolomakkeiden päivityksessä arvioidaan juridisia vaikutuksia. Mutta Suomi ei ole varautunut Natura 2000-verkoston riittävyys tarkasteluun boreaalisten luonnonmetsien osalta.
- Harjumetsien suunnitelmavaihtoehdon 3 nähtiin vastaavan habitaattimanuaalin luontotyyppimääritelmää. Tuotiin esille, että vaihtoehdon 3 rajausperusteet eivät ole vielä riittävän selkeästi esitetty, jotta niiden perusteella selkeästi ymmärtäisi, millaisia alueita luontotyyppiin kuuluisi esitetyn vaihtoehdon mukaan. Vaihtoehdon 3 mukainen tasamaiden poistaminen tuottaisi rikkonaisia harjumetsäalueita, esim. vain harjunrinteet jäisivät joillain alueilla mukaan luontotyyppiin ja esim. deltan keskiosa ei kuuluisi mukaan. Tuotiin esille, että suhteellinen

korkeus, joka on ilmeisesti tässä vaihtoehdossa sisällä, liittyy Natura-luontotyyppioppaan mukaan harjumetsien tilan määrittelyyn (edustavuus), ei luontotyypin rajaamiseen.

- Asetettiin tavoitteeksi alkuvuodesta 2026 tuottaa ympäristöministeriön työnä muistio luontotyyppien määritelmien tulkintojen muuttamisen vaikutuksista.
- Todettiin, että luontotyyppimääritelmiä suomen kielelle käännettäessä harjumetsienkin määritelmän tulkinta muokattiin Suomen oloihin sopivaksi. Yksiselitteisesti yhtä ainoaa oikeaa tulkintaa ei ole olemassa harjumetsille, lehdolle eikä puustoisille soille. Tuotiin esille, että habitaattimanuaalin tulkintaa on useissa luontotyypeissä vuosien varrella muutettu. Tähän vastattiin, että olisi tärkeää, että muutokset (jos niitä tulee) dokumentoidaan, niistä käytäisiin laajempaa keskustelua ympäristöhallinnossa, niiden vaikutukset arvioidaan huolellisesti ja että muutokset tehtäisiin ekologisista perusteista.
- Ohjausryhmässä toivottiin ymmärrettävän, että suuriakaan harjumetsien pinta-alatavoitteita ei ole tarpeen torpata metsätalouden edun nimissä, koska harjumetsän ei tarvitse olla luonnonmetsää. Harjumetsien metsätaloustyö on edelleen mahdollista ennallistamistoimien rinnalla.
- Todettiin sovellettavalla harjumetsien määritelmän tulkinnan laajuudella olevan merkitystä nimenomaan muille maankäytön muodoille (esim. rakentaminen ja maa-ainesten otto) kuin metsätaloudelle. On kuitenkin huomattava, että Natura 2000-verkostossa on jo mukana harjumetsäesiintymiä, joissa maa-ainesten otto olisi kiellettyä jo maa-ainelain säästöstenkin perusteella.

Lopuksi Arnkil kävi lyhyesti läpi pienialaisia metsäisiä luontotyyppisiä koskevat suunnitelmasisällöt, jotka on jo aiemminkin käsitelty teemaryhmässä. Erityisesti näiden kohdalla on tärkeää tietopuutteiden paikkaaminen, hän totesi. Osalla pienialaisista metsäluontotyypeistä suotuisat viitealat oli raportoitu tuntemattomaksi suojelutasoarvioinnissa. Teemaryhmäläiset muistuttivat, ettei aina ole kyse puhtaasti tietopuutteesta, jos luontotyypin suotuisa viiteala oli suojelutasoarvioinnin yhteydessä merkitty tuntemattomaksi. Direktiiviraportointia ohjattiin niin, että jos luontotyypin nykypinta-ala arvioitiin pienemmäksi kuin suotuisa viiteala (nykypinta-ala yli 10 % pienempi kuin viiteala), suotuisa viiteala merkittiin tuntemattomaksi. Näissä tapauksissa esitetyt luvut löytyvät taustamateriaaleista. Toisaalta joissain tapauksissa tietopuutteiden todettiin olleen myös todellisia ja niin suuria, etteivät asiantuntijat pystyneet antamaan arviota suotuisasta viitealasta.

Puheenjohtaja kiitti Arnkilia metsäpienryhmän työn esittelemisestä ja totesi metsäisten luontotyyppien kokonaisuuden olevan teemaryhmällä nyt hyvin hallussa.

5. MH LP:n ennallistamispotentiaalitarkastelut (Santtu Kareksela)

Ei käsitelty, vaan todettiin asian siirtyvän seuraavaan kertaan.

6. Suopienryhmän esittely

Ei käsitelty, vaan todettiin asian siirtyvän seuraavaan kertaan.

7. Muut asiat

Puheenjohtaja tiedotti, että suoluontotyyppien suunnitelman tilannetta ei viedä projektiryhmään esittelyyn vielä 9.1.2026. Perinnebiotoopit esitellään projektiryhmässä 17.12.2025 ja muiden kokonaisuuksien projektiryhmälle esittelyjen aikataulua suunnitellaan puheenjohtajiston ja sihteeristön kesken.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 7.1.2026. Silloin käsitellään asialistan kohdat 5 ja 6, jotka nyt jäivät ajanpuutteen takia käsittelemättä. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.07.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Liitteet

Liite 1 Luhti-esitys TR1.pdf

Liite 2 EATR1 1612 metsäpienryhmä.pdf